

Výukový materiál zpracovaný v rámci operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 4 A

Číslo: VY_32_INOVACE_OZP_2ROC_01

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

Předmět: **OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ**

Ročník: **2**

Anotace: Seznámení žáků s historií vzniku trvale udržitelného rozvoje

Klíčová slova: Trvale udržitelný rozvoj

Výukový zdroj: Prezentace Microsoft PowerPoint 2010

Typ interakce: Výkladová prezentace

Jazyk: Čeština

Datum: 23. 10. 2012

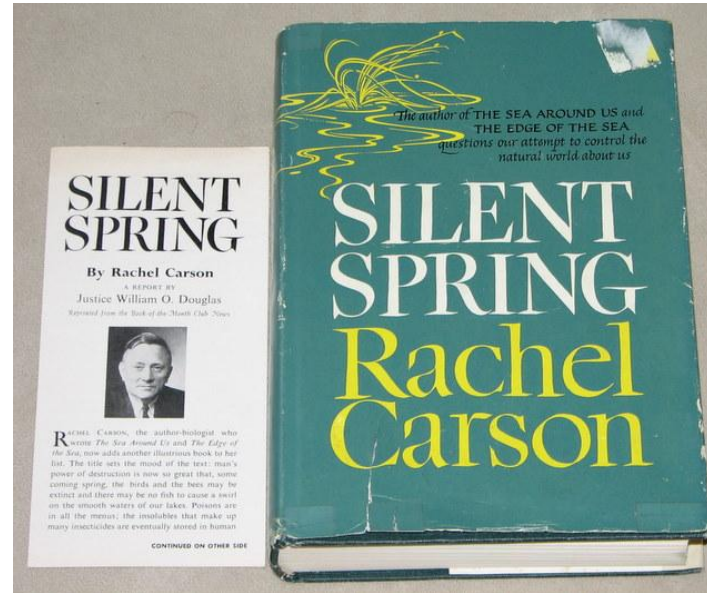
Autor: Ing. Petr Ťulpík

Adresa školy: Střední škola zemědělská Přerov, Osmek 47

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

Rachel Carson 1962 - publikace „**Mlčící jaro**“ (Silent Spring)

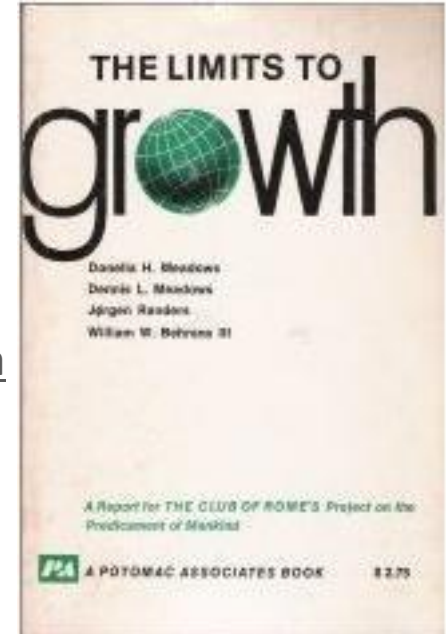

- upozornila na škodlivé účinky masově používaných pesticidů (DDT, HCH, HCB...)
- kniha vyvolala širokou odezvu mezi odborníky i laickou veřejností (+ i -)
- způsobila šok v tehdejší „egocentrické“ důvěře člověka ve všemohoucnost nových technologií
- postupně se zde vyslovené ideje začaly uplatňovat i v praktickém životě

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

Římský klub (1968 - Club di Roma)

- sdružuje uznávané osoby z mnoha zemí
- provádí výzkumy o problému vývoje světa jako celku
- 1972 - zpráva „**Meze růstu**“ (The Limits to Growth)
 - obsahuje výsledky počítačově simulovaného vývoje lidské populace a využívání přírodních zdrojů do roku 2100
 - během 21. století dojde:
 - k populačnímu pádu v důsledku znečištění
 - k vyčerpání úrodnosti půd
 - k nedostupnosti energetických zdrojů
- exponenciální hospodářský růst nemůže pokračovat do nekonečna
- požadavek nulového růstu – zastavit a ustrnout ve vývoji !!!???

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

1. Konference OSN o ŽP 5. června 1972 Stockholm

heslo konference „Pouze jedna Země“

Nejvýznamnější výstupy z konference:

- Deklarace o životním prostředí člověka** (soft law)
 - 1) OŽP je univerzálním zájmem všech států světa.
 - 2) Právo na příznivé životní prostředí patří k základním lidským právům.
 - 3) Každý stát má právo užívat své přírodní zdroje.
 - 4) Ochrana přírodních zdrojů (tj. voda, půda, flóra..) pro potřeby příštích generací.
 - 5) Zastavení vypouštění toxických látek v množství přesahujícím kapacitu ŽP.
 - 6) Definuje hlavní globální, kontinentální, lokální, místní a vnitřní problémy ŽP.
- Akční plán**
 - rezoluce týkající se znečišťování jednotlivých složek ŽP (např. moře, ovzduší...)
- UNEP - Program OSN pro ŽP - (Nairobi)**
- Světový den ŽP - 5. červen**

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

- ❑ požadavek nulového růstu je nepřijatelný
- ❑ v r. 1983 ustanovena Valným shromážděním OSN Světová komise pro ŽP a rozvoj
- ❑ pracovala tři roky pod vedením premiérky Norska Dr. Gro Harlem Brundtland
- ❑ v r. 1987 vydala zprávu - Naše společná budoucnost (tzv. Brundtland report)
- ❑ zde byla stanovena poprvé vize TUR

„Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby“

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

Na principech udržitelného rozvoje byl založen:

- ❑ **Pátý akční program ES 1993 - 2000**
- ❑ **Šestý akční program ES**
- ❑ **pro ČR - vládní komise TUR**

V ČR je TUR definován v zákonu č. 17/1992 Sb., o ŽP, § 6

Trvale udržitelný rozvoj společnosti

Je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

„Máme schopnost tuto planetu zničit, avšak máme také schopnost ji zachránit !“

Dr. Gro Harlem Brundtland (Norsko)

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

2. Konference OSN o ŽP a rozvoji Rio de Janeiro 1992

Závazné dokumenty (*hard law*)

Úmluva o biodiverzitě

Úmluva o klimatické změně

Nezávazné dokumenty (*soft law*) z této konference

Závěrečná deklarace (zakotvuje principy trvale udržitelného rozvoje)

Agenda 21 (akční plán pro trvale udržitelný rozvoj)

Zásady obhospodařování lesů (návod ke správnému managementu lesních ploch)

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

3. Konference OSN o ŽP Johannesburg 2002 **„Světový summit o udržitelném rozvoji“ (tzv. Rio + 10)**

- potvrzena **koncepce udržitelného rozvoje**
- přijat tzv. **Implementační plán** (soft law)
 - má sloužit k uvedení principů TUR do skutečného života

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

PILÍŘE TUR

EKOLOGICKÝ

- zachování základních ekologických systémů a jejich funkcí
- zachování biodiverzity
- minimalizace čerpání neobnovitelných zdrojů
- udržitelné využívání zdrojů obnovitelných
- respektování únosné kapacity území

EKONOMICKÝ

- zachování ekonomického rozvoje společnosti
- zvýšení ekonomické efektivity (zejména při spotřebě a využívání surovin)
- náklady za výrobek či službu musí zahrnovat i ceny tzv. externalit

SOCIÁLNÍ

- princip sociální spravedlnosti
- respektování základních lidských práv
- zachování kulturní rozmanitosti
- rozvoj lidské osobnosti

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

Pro úspěšnou budoucnost potřebujeme:

- prohloubení znalostí o Zemi jako celém systému
- zvládnout praktický užitek z ŽP bez jeho ohrožení
- umět rozlišit mezi změnami vyvolanými člověkem a přirozeným během věcí a umět předvídat dopady obou
- zvýšit význam vědeckého poznání a závěrů pro ty, kteří přijímají rozhodnutí
 - politici
 - ekonomové
 - všichni občané

OŽP a trvale udržitelný rozvoj

Cesta k trvale udržitelnému rozvoji

Nástroje k TUR

- Věda a technika
- Moderní technologie
- Ekonomika
- Právo
- Mezinárodní spolupráce
- Vzdělání
- Výchova
- Informace

Kroky k TUR

- Snížování energetické spotřeby
- Alternativní zdroje energie
- Recyklace druhotných surovin
- Nové látky
 - selektivní
 - netoxické
 - biodegradabilní
- Ekologické hospodaření v krajině
- Stabilizace lidské populace
- Odpovědnost lidí
 - k sobě
 - k ostatním
 - k přírodě
- Vzájemná pomoc
- Respektování různých kultur

Předpoklady TUR

- Ochrana klimatu
- Zachování biodiverzity
- Čistota prostředí
- Úrodnost půdy
- Ekonomická rovnováha ve světě
- Životní styl lidí
- Mír

TUR

Zdroje

Str. 3 U.S. FISH AND WILDLIFE SERVICE. wikipedia.cz [online]. 17. 8. 2005 [cit. 22.10.2012].

Dostupný na WWW: <<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f4/Rachel-Carson.jpg>>.

Str. 3 RAGESOSS. wikipedia.cz [online]. 5 January 2007 [cit. 22.10.2012]. Dostupný na WWW:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/b/ba/Silent_Spring_Book-of-the-Month-Club_edition.JPG>.

Str. 4 JMORTIER. wikipedia.cz [online]. 05/03/2010 [cit. 22.10.2012].

Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Club_of_Rome.JPG>.

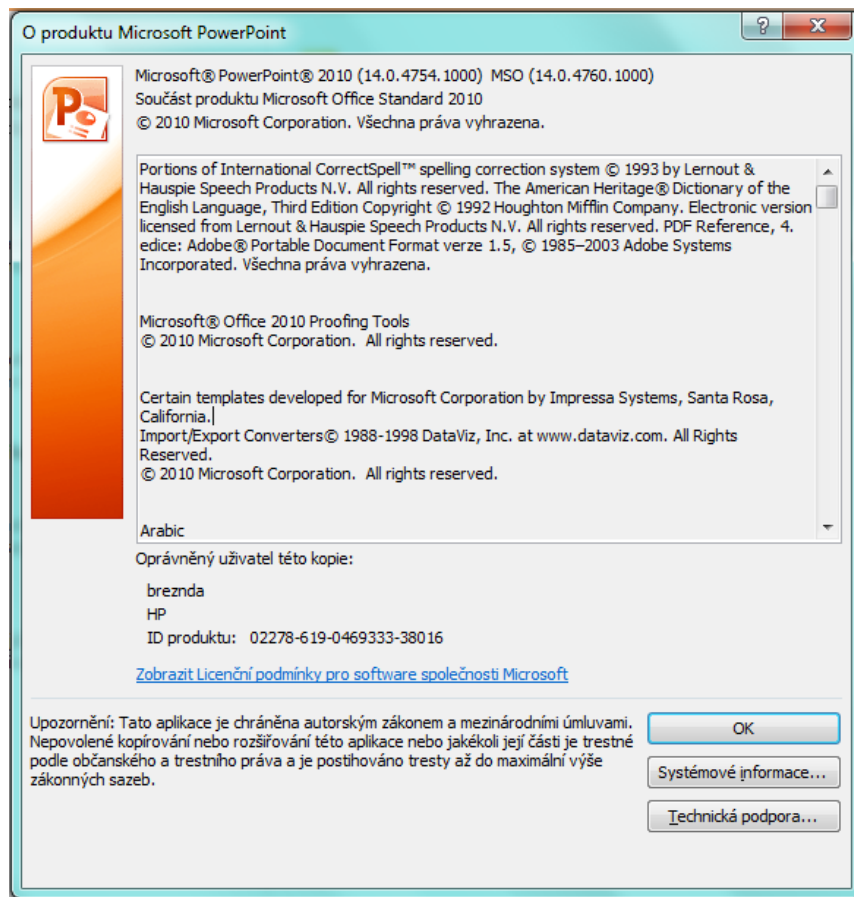
Str. 4 NEUVEDEN. *wikipedia.cz* [online]. 31 December 2007 [cit. 22.10.2012].

Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/b/b6/Cover_first_edition_Limits_to_growth.jpg>.

Str. 7 HARRISON SCHMITT OR RON EVANS. wikipedia.cz [online]. 7. prosince 1972 [cit. 22.10.2012].

Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/97/The_Earth_seen_from_Apollo_17.jpg>.s

Zdroje

**Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Petr Ťulpík.
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.**